

WOLONTARIAT JAKO ELEMENT BUDOWANIA KARIERY ZAWODOWEJ STUDENTÓW NA PRZYKŁADZIE PROGRAMU PROJEKTOR

Patrycja Kowalska

ORCID: 0000-0003-1471-1615

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

e-mail: patrycjakowalskax@gmail.com

VOLUNTEERING AS AN ELEMENT OF BUILDING STUDENTS' PROFESSIONAL CAREERS – THE CASE OF THE PROJEKTOR PROGRAMME

Keywords: student volunteering, volunteers, students, career building

Abstract. The purpose of the article is to present volunteering as an element of career building. According to students who volunteer in the PROJEKTOR program, the most important benefit of volunteering is the acquisition of skills necessary for future professional work. Eighty volunteers participating in the student volunteer program were surveyed. The study took a closer look at volunteers' perceptions of volunteering in the context of career building. The diagnostic nature of the survey also made it possible to characterize the group of student volunteers in the PROJEKTOR program.

Słowa kluczowe: wolontariat studencki, wolontariusze, studenci, budowanie kariery zawodowej

Streszczenie. Celem artykułu jest przedstawienie wolontariatu jako elementu budowania kariery zawodowej. W opinii studentów, którzy działają jako wolontariusze w programie PROJEKTOR, najważniejszą korzyścią z działalności wolontaryjnej jest nabywanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej. Przebadanych zostało 80 wolontariuszy, biorących udział w programie wolontariatu studenckiego. Badania przybliżyły sposób postrzegania wolontariatu przez wolontariuszy w kontekście budowania kariery zawodowej. Diagnostyczny charakter badania pozwolił również na scharakteryzowanie grupy studentów-wolontariuszy programu PROJEKTOR.

Wprowadzenie

Rynek pracy jest dynamiczną przestrzenią, w której zmiany zachodzą coraz szybciej. Wolontariat stanowi ciekawe rozwiązanie służące rozwojowi kariery zawodowej młodych ludzi oraz wspiera ich w adaptowaniu się do zmian – poprzez podejmowanie różnicowanych działań.

Aktywność wolontariuszy jest postrzegana w społeczeństwie jako altruistyczna. Nie dostrzega się, że wolontariat daje wolontariuszom korzyści, takie jak: rozwój zainteresowań, poznawanie nowych ludzi, poczucie przynależności, a także możliwość sprawdzenia się w różnych zadaniach oraz zweryfikowanie podjętych decyzji edukacyjno-zawodowych (Kata, 2016, s. 22).

Głównym celem badania było określenie, w jaki sposób wolontariusze postrzegają swoją działalność wolontariacką oraz jej znaczenie w budowaniu kariery zawodowej. Istotnym było także opisanie umiejętności zdobywanych w trakcie trwania wolontariatu oraz ustalenie, które z nich są najważniejsze dla kariery zawodowej respondentów. Wyżej wymienione elementy stanowią przedmiot niniejszego artykułu.

Wolontariusze i kariera zawodowa

Wolontariusz jest osobą, która działa dobrowolnie i nieodpłatnie na rzecz wybranej organizacji czy społeczności (Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 2003 roku, Dz. U. z 2003 r., nr 96, poz. 873, ze zm.). Zgodnie z ustawą, wolontariat może odbywać się w organizacjach pozarządowych, organach administracji publicznej oraz jednostkach organizacyjnych jej podległych (wyłączając działalności gospodarcze przez nie prowadzone) lub podmiotach leczniczych (z wyłączeniem działalności leczniczej). Termin *wolontariat* nie obejmuje niesienia pomocy osobom spowinowaconym, spokrewnionym i przyjaciółom (Ogólnopolska Sieć Centrów Wolontariatu, 2023).

Wolontariusze często podejmują konkretne działania, ponieważ są one zgodne z ich zainteresowaniami, przez co wolontariat staje się źródłem osobistej satysfakcji (Sowiński, 2005, s. 96).

Podjęcie działalności wolontariackiej lub jej zakończenie to wybór wolontariusza. Możliwe jest podjęcie działalności akcyjnej, okazjonalnej czy jednorazowej, czyli uczestniczenie w wybranych akcjach charytatywnych. Przykład takiej działalności stanowi zaangażowanie wolontariuszy, którzy co roku zbierają

datki na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Wolontariusze określani jako średniodystansowcy angażują się w wybrane zadania organizacji, a po ich zakończeniu mogą podjąć kolejne lub zrezygnować z wolontariatu. Zadania średniodystansowców trwają dłużej i mają bardziej złożony charakter niż działalność *okazjonalistów*. Ostatnim typem wolontariuszy są *działacze permanentni*, którzy są na stałe związani z wybraną organizacją i pracują wolontaryjnie bez przerwy (Załużska, 1998, s. 113).

To, jakim typem wolontariusza będzie osoba podejmująca nieodpłatną działalność społeczną, zależy od potrzeb organizacji oraz niej samej. Zadaniem obu jest wspólne ustalenie warunków współpracy oraz podpisanie porozumienia o wolontariacie, gdy przewiduje się, że działalność wolontariusza będzie trwała dłużej niż 30 dni (Ruszevska, Ruszewski, 2008, s. 25).

Jednak dla osób badających temat wolontariatu ważniejsze od aspektów organizacyjnych są motywacja i próby określenia postaw wolontariuszy; skupiają się oni na bezinteresowności tej grupy. W badaniach tego typu niechętnie zaznacza się korzyści, których doświadczają wolontariusze lub umniejsza się wartość podjętych działań z pobudek egoistycznych (Wasilewska-Ostrowska, 2012, s. 48).

Ważniejszym od motywacji są efekty pracy wolontariuszy, którzy dzielą się swoimi zasobami, takimi jak wiedza, umiejętności i czas wolny. W zamian otrzymują poczucie satysfakcji, nowe doświadczenia życiowe oraz możliwości rozwoju na wielu płaszczyznach. Dlatego też coraz częściej młodzi ludzie wybierają wolontariat jako jeden z pierwszych elementów budowania kariery zawodowej. Co istotne, zmienia się samo jej rozumienie. Ważny staje się sam proces, skupiający się edukacji i zdobywania doświadczeń, a nie, tak jak wcześniej było – pokonywaniu kolejnych stopni awansu (Sokołowska, 2014, s. 110-111). Osoby będące w trakcie edukacji, bezpośrednio przed wejściem na rynek pracy, dzięki podjęciu wolontariatu mogą poznać szerzej dostępne branże, zbudować sieć znajomości, ocenić oraz rozwijać umiejętności i kompetencje (Kata, 2016, s. 22).

Zadania podejmowane przez wolontariuszy zdecydowanie odbiegają od czynności podejmowanych w szkole czy podczas studiów. Uczestnicząc jako wolontariusz, można skonfrontować wyobrażenia i wiedzę teoretyczną z praktyką.

Doświadczenie nabyte podczas pracy wolontariackiej pozwala także na poznanie siebie, swoich zasobów i potencjałów. Praca w realnych warunkach, ponoszenie odpowiedzialności za swoje działania oraz radzenie sobie ze stresem pozwalają na przygotowanie się do przyszłej pracy zawodowej (Hanyga-Janczak, 2013, s. 151).

Wolontariat jest pożyteczną dla społeczeństwa ideą, niezależnie od motywów jego podejmowania. Zaangażowanie wolontariuszy w projekty na rzecz innych sprawia, że zarówno społeczeństwo, jak i wolontariusze mogą realizować potrzeby zbiorowe i indywidualne. Wolontariusze są zróżnicowaną grupą – podejmują różne działania, z rozmaitych powodów i przyjmują wobec własnej aktywności odmienne postawy (Górecki, 1999, s. 335). Ponadto działalność społeczną podejmują osoby będące na różnych etapach życia oraz o zróżnicowanych poziomach i kierunkach wykształcenia (CBOS, 2022). Tym, co łączy tę grupę, jest przede wszystkim otwartość na problemy społeczne oraz chęć zmiany zastanej rzeczywistości.

Program PROJEKTOR

Program PROJEKTOR jest jedną z najczęściej opisywanych polskich inicjatyw wolontariackich. Aktualnie nazwie programu towarzyszy slogan obrazujący jego idee – „Uczysz się od dziecka”. Studenci-wolontariusze prowadzą rozwijające zajęcia dla dzieci i młodzieży z małych miejscowości, którzy mają utrudniony dostęp do zajęć dodatkowych. Zadaniem programu jest prowadzenie rekrutacji wolontariuszy i szkół, połączenie wolontariuszy z najbliższą szkołą oraz wsparcie obu stron pod względem metodycznym i organizacyjnym (Marchel, Rzepińska, 2014, s. 58).

Zajęcia proponowane przez wolontariuszy i program PROJEKTOR to nie korepetycje ani zajęcia wyrównawcze. Spotkania uczniów ze studentami skupiają się na prezentacji pasji i zainteresowań (w ramach projektu Spotkania z Pasją), rozwoju myślenia krytycznego (w ramach Akademii Krytycznego Myślenia) oraz dyskusji na temat wybranych zagadnień, takich jak: szczęście osobiste, świadomość medialna czy ochrona przyrody w ramach projektu Warsztaty z Wyzwaniem.

Pandemia COVID-19 w 2020 roku sprawiła, że działania zostały przeniesione do przestrzeni internetowej. Stanowiło to niemałe utrudnienie dla studentów-wolontariuszy w nawiązywaniu relacji z uczniami, ale również pozwoliło im na poznanie narzędzi do pracy on-line, które aktywizują grupę do dyskusji i wspólnego generowania pomysłów.

Na chwilę obecną studenci mogą prowadzić zajęcia w trybie stacjonarnym, jak i zdalnym – w zależności od ich osobistych preferencji. Program PROJEKTOR w czasie swojego istnienia stale się zmienia pod różnymi względami – stałym

elementem jest fakt, że Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności jest fundatorem programu.

Podsumowując, studenci-wolontariusze ciągle inspirują dzieci w wieku szkolnym pochodzące z mniejszych miejscowości do rozwijania zainteresowań i pasji oraz kreatywnego myślenia. Oprócz wspierania młodego pokolenia wolontariusze programu PROJEKTOR rozwijają się oraz swoje umiejętności, a co za tym idzie, budują własne kariery zawodowe.

Organizacja procesu badawczego

Typ badania został określony jako diagnostyczny (Łobocki, 2010, s. 89-90). Program PROJEKTOR poprzez przejście na hybrydowy tryb pracy wolontariuszy przeszedł zmianę, dlatego tak ważne jest określenie, „jak jest”. Zastanawiającym jest również fakt, czy wolontariusze przyjęli zmianę jako szansę, czy jako przeszkodę w budowaniu kariery zawodowej. Interpretacja i opis wolontariackich doświadczeń respondentów oraz charakterystyka grupy wolontariuszy programu PROJEKTOR w kontekście budowania kariery zawodowej są dominującymi efektami pracy badawczej. Zależności między zmiennymi w przypadku badań diagnostycznych nie są najważniejszą kwestią. Badania typu diagnostycznego pozostawiają przestrzeń na poszerzenie tematu badań o odpowiedzi na pytanie „dlaczego tak jest” oraz poszukiwanie zależności między zjawiskami.

Główny problem badawczy dotyczy tego, w jaki sposób wolontariusze programu PROJEKTOR postrzegają swoją działalność w kontekście budowania kariery zawodowej. Problemy szczegółowe dotyczyły m.in. umiejętności nabywanych podczas wolontariatu, których tematyka zostanie poruszona w niniejszym artykule.

Ze względu na diagnostyczny charakter badania nie zostały postawione hipotezy badawcze. Ich brak również pozwala na zachowanie obiektywnego oglądu na uzyskane w ramach badania dane.

Podczas prowadzenia badań zastosowana została metoda analizy dokumentów (głównie źródeł prawnych, np. ustaw, statutów) i literatury dotyczącej wolontariatu oraz metoda sondażu, która polega na zadawaniu respondentom pytań. Odpowiedzi zostały uzyskane pisemnie za pomocą techniki ankiety (Łobocki, 2009, s. 243, 259). Wybór techniki wynika z konieczności zebrania odpowiedzi od wolontariuszy z całej Polski. Narzędzie badawcze zostało samodzielnie skonstruowane w oparciu o analizę literatury oraz postawione cele i problemy badawcze. Z uwagi na złożony charakter wolontariatu na większość pytań badani

mogli udzielić kilku odpowiedzi. Kwestionariusz ankiety został udostępniony w zamkniętych grupach zrzeszających wolontariuszy programu PROJEKTOR na portalu społecznościowym Facebook.

Raport z badań

Badaniem objęto 80 studentów-wolontariuszy programu PROJEKTOR. Wśród respondentów dominowali przedstawiciele kierunków pedagogicznych (z różnych specjalności) i studenci psychologii. Co ciekawe, pojawiły się także osoby z kierunków niezwiązanych z pracą z dziećmi czy działalnością programu (takich jak: administracja, finanse i rachunkowość, PR i marketing oraz zarządzanie).

Przebadani wolontariusze najczęściej są mniej więcej w połowie studiów, więc pierwsze doświadczenia życia studenckiego mają za sobą i są już wdrożeni w tryb pracy charakterystyczny dla studiów. Wśród respondentów dominują studenci II roku studiów I stopnia (27,5%), III roku studiów I stopnia (17,5%) oraz II roku studiów jednolitych magisterskich (13,75%). Co nie oznacza, że studentów pierwszego roku i ostatnich lat studiów zabrakło – po prostu było ich zdecydowanie mniej.

Spośród ogółu respondentów 83,75% z nich wzięło udział w jednej lub dwóch edycjach programu. Wolontariuszy programu PROJEKTOR można określić jako średniodystansowców, którzy podejmują jeden projekt na kilka miesięcy, a po zakończeniu go angażują się w następną edycję albo wracają za jakiś czas, albo rezygnują całkowicie z wolontariatu.

Nikt z badanych nie ocenił czasu przeznaczanego na wolontariat w programie PROJEKTOR tygodniowo na 16-20 h. Wśród ankietowanych 71,3% badanych uważa, że wolontariat zajmuje im 1-5 h w tygodniu.

Pytaniem otwierającym cały kwestionariusz było: *Czym jest dla Ciebie wolontariat w programie PROJEKTOR?* Z 11 możliwych odpowiedzi ankietowani mogli wybrać maksymalnie 3, ich zdaniem najważniejsze. Najczęściej wybieranymi były: *nowym doświadczeniem życiowym* (42,5%), *możliwością pomocy innym* (40%), *realizacją siebie* (32,5%) oraz *rozwojem umiejętności związanych z przyszłą pracą zawodową* (31,25%).

Na podstawie czterech najczęściej przywoływanych odpowiedzi można stwierdzić, że badani wolontariusze w działalności społecznej odnajdują wiele korzyści dla siebie i własnej kariery zawodowej. Istotna jest również dla nich pomoc innym (w przypadku programu PROJEKTOR – dzieciom z mniejszych

miejsowości w rozwoju pasji, talentów i zainteresowań). W kontekście tematu badań najistotniejszą jest ostatnia przywołana wyżej odpowiedź; wolontariusze mają świadomość, że podczas wolontariatu mają szansę na rozwinięcie umiejętności związanych z przyszłą pracą w zawodzie.

Zdaniem badanych wolontariat jest ułatwieniem w budowaniu kariery zawodowej. To, w jaki sposób działalność wolontariacka wspiera kariery osób podejmujących wolontariat, przedstawia szczegółowo Tabela 1.

Tabela 1. Czynniki, które sprawiają, że wolontariat staje się ułatwieniem w budowaniu kariery zawodowej według wolontariuszy

Lp.	Odpowiedź	Liczba respondentów	%
1.	Możliwość sprawdzenia siebie w różnych sytuacjach	39	48,75
2.	Poprzez zdobycie umiejętności pracy w zespole	36	45,0
3.	Uzyskanie praktycznych umiejętności, zgodnych z oczekiwaniami pracodawców	36	45,0
4.	Wpis do CV potwierdzający doświadczenie zgodne z oczekiwaniami pracodawców	35	43,75
5.	Ocena własnych predyspozycji i preferencji	35	43,75
6.	Nawiązanie sieci kontaktów	23	28,75

Źródło: Badania własne.

Dzięki analizie wyżej zamieszczonej tabeli można stwierdzić, że wolontariat jest przestrzenią, w której wolontariusze sprawdzają się oraz rozwijają umiejętności niezbędne, ich zdaniem, w przyszłej pracy zawodowej. Respondenci podczas pracy wolontariackiej mogą ocenić własne predyspozycje i preferencje w rzeczywistych sytuacjach, takich jak: współpraca z drugim wolontariuszem, kontakt z nauczycielem i wreszcie – prowadzenie zajęć dla grupy uczniów.

Podczas wypełniania kwestionariusza badani zostali poproszeni o wybór umiejętności, które rozwijali podczas wolontariatu w programie. Najczęściej pojawiały się: *komunikacja interpersonalna* (47,5%), *zarządzanie czasem i organizacja* (47,5%), *umiejętność zastosowania wybranych metod i technik pracy z grupą* (43,5%). Inne wymienione przez badanych to: *stosowanie narzędzi do pracy on-line* (36,25%), *umiejętność wystąpień publicznych* (36,25%) czy *współpraca z innymi* (35%). Wszystkie odpowiedzi zawiera Tabela 2.

Tabela 2. Umiejętności rozwijane przez wolontariuszy programu PROJEKTOR

Lp.	Odpowiedź	Liczba respondentów	%
1.	Komunikacja interpersonalna	38	47,5
2.	Zarządzanie czasem i organizacja	38	47,5
3.	Umiejętność zastosowania wybranych metod i technik pracy z grupą	35	43,75
4.	Stosowanie narzędzi do pracy on-line	29	36,25
5.	Umiejętność wystąpień publicznych	29	36,25
6.	Współpraca z innymi	28	35,0
7.	Szybkie podejmowanie decyzji	23	28,75
8.	Umiejętność rozwiązywania problemów	19	23,75
9.	Inne (jakie?) <i>W mojej opinii jedynie rozwinąłem niektóre umiejętności (dzięki prowadzeniu zajęć z innymi wolontariuszami, tzn. mogłem zobaczyć, jak oni prowadzą i coś dodać do swojego warsztatu); uważam, że szkolenia nie były merytoryczne i dobrze zrobione, przez co nie podnosiły umiejętności;</i>	1	1,25

Źródło: Badania własne.

Stosowanie narzędzi do pracy on-line jest następstwem pandemii COVID-19, przez którą zmienił się charakter pracy wolontariuszy. Gdy studenci nie mieli możliwości spotkania z uczniami w formie stacjonarnej, prowadzili zajęcia zdalnie, co jest zadaniem wymagającym znajomości obsługi platform edukacyjnych, jak i umiejętności nawiązywania relacji oraz aktywizowania grupy. Aktualnie sposób prowadzenia zajęć zależy od preferencji wolontariuszy.

Koordynatorzy programu PROJEKTOR przygotowują różne formy pozwalające na zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do przeprowadzenia zajęć z dziećmi. Szkolenia, warsztaty i webinaria dotyczą różnych zagadnień – od wprowadzenia w tematykę zajęć do radzenia sobie ze stresem podczas wystąpień publicznych. Zdaniem badanych najczęściej uczą się dzięki: *praktyce – zajęciom z dziećmi (58,75%), współpracy z drugim wolontariuszem (46,25%) oraz szkoleniom/warsztatom (40%)*. Istotnym faktem jest to, że studenci uczą się od siebie. Zostało to bardzo wyraźnie zaznaczone przez jednego z respondentów, który na pytanie o zdobyte umiejętności w rubryce *Inne (jakie?)* napisał (zachowana została pisownia oryginalna wypowiedzi): *W mojej opinii jedynie rozwinąłem niektóre umiejętności (dzięki prowadzeniu zajęć z innymi wolontariuszami, tzn. mogłem zobaczyć, jak oni prowadzą i coś dodać do swojego*

warsztatu); uważam, że szkolenia nie były merytoryczne i dobrze zrobione, przez co nie podniosły umiejętności. Badany wolontariusz zarzuca, że prowadzone szkolenia nie podnoszą umiejętności, ale prowadzenie zajęć i współpraca z innymi wolontariuszami – zdecydowanie tak. W swojej wypowiedzi respondent mówi o inspirowaniu się postępowaniem wolontariuszy, z którymi współpracował. Inni badani twierdzą, że cenią treści, które zostały im przekazane podczas warsztatów i szkoleń. Tabela 3 szczegółowo przedstawia odpowiedzi respondentów dotyczące form zdobywania umiejętności, które najbardziej cenią w programie PROJEKTOR.

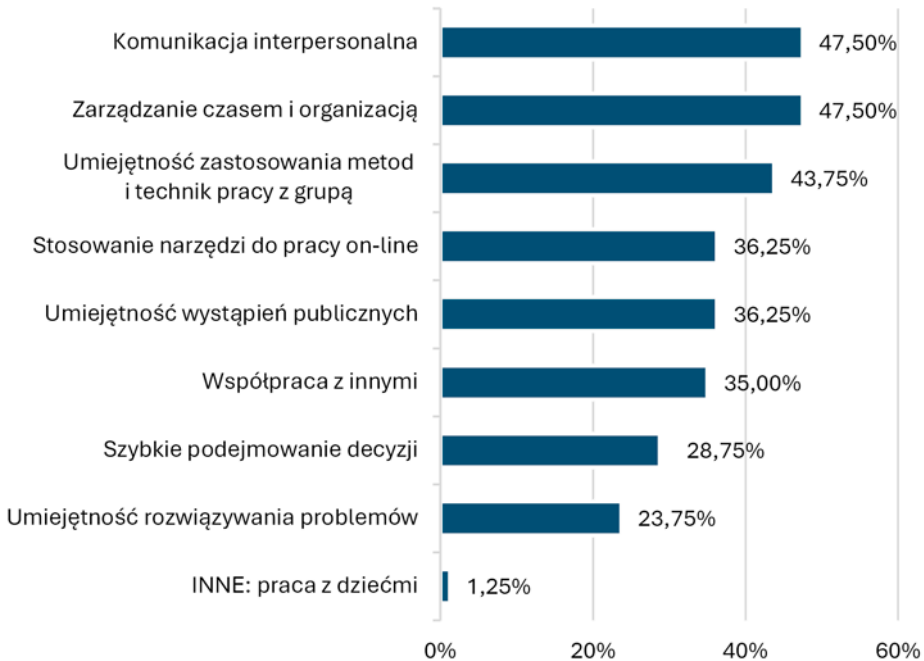
Tabela 3. Formy zdobywania umiejętności przez wolontariuszy programu PROJEKTOR

Lp.	Odpowiedź	Liczba respondentów	%
1.	Praktyka – zajęcia z dziećmi	47	58,75
2.	Współpraca z drugim wolontariuszem	37	46,25
3.	Szkolenia/warsztaty	32	40,0
4.	Dzielenie się doświadczeniami z innymi wolontariuszami	30	37,5
5.	Konsultacje z mentorem	15	18,75

Źródło: Badania własne.

Jako najmniej przydatne w rozwoju umiejętności okazały się *konsultacje z mentorem* (18,75%). Przyczyny takiego stanu rzeczy mogą być różne, np. czerpanie z doświadczenia wolontariusza, z którym się współpracuje, jasność treści prezentowanych na szkoleniach lub preferowanie uczenia się poprzez działanie.

Wyżej zaprezentowane wyniki pokazują, że podczas wolontariatu w programie PROJEKTOR studenci-wolontariusze za pomocą zróżnicowanych form rozwijają wiele umiejętności, które są wymagane przez potencjalnych pracodawców. Wykres 1 przedstawia odpowiedzi wolontariuszy na pytanie dotyczące umiejętności, które są najbardziej przydatne w budowaniu ich własnej kariery zawodowej.

Wykres 1. Umiejętności najbardziej przydatne w budowaniu kariery zawodowej zdaniem badanych studentów-wolontariuszy

Źródło: Badania własne.

Najczęściej wymieniane odpowiedzi to: *komunikacja interpersonalna* (53,75%), *umiejętność rozwiązywania problemów* (52,5%), *współpraca z innymi* (47,5%), a także *zarządzanie czasem i organizacją* (45%).

Respondenci dostrzegają, że umiejętności, które są dla nich istotne w rozwijaniu kariery zawodowej, wymagają od nich przede wszystkim działania. Możliwe jest poznanie teorii komunikacji, rozwiązywania problemów, współpracy czy zarządzania czasem, ale bez kontaktu z innymi, podejmowania zadań i brania za nie odpowiedzialności – to tylko teoria.

Na podstawie odpowiedzi respondentów można stwierdzić, że doświadczenia nabywane w ramach aktywności wolontariackiej są ważnym elementem budowania kariery zawodowej. Przeprowadzone badania pokazały także, że wolontariat nie jest jedyną aktywnością podejmowaną przez badanych w celu budowania kariery zawodowej, ale najczęściej przez nich przywoływana.

Na podstawie odpowiedzi respondentów można stwierdzić, że doświadczenia nabywane w ramach aktywności wolontariackiej są ważnym elementem

budowania kariery zawodowej. Przeprowadzone badania pokazały także, że wolontariat nie jest jedyną aktywnością podejmowaną przez badanych w celu budowania kariery zawodowej, ale najczęściej przez nich przywoływaną – 73,75%. Działania badanych studentów wolontariuszy podejmowane w celu rozwoju własnej kariery zawodowej obejmują również:

- naukę w szkole policealnej – 6,25% odpowiedzi,
- naukę na studiach podyplomowych – 7,5%,
- udział w programach międzynarodowych typu Erasmus – 8,75%,
- udział w kwalifikacyjnych kursach zawodowych – 12,5%,
- spotkania z doradcą zawodowym oraz poznawanie biografii ludzki, którzy odnieśli sukces w podobnych dziedzinach i podążanie za ich śladem – po 16,25%,
- rozmowy z bliskimi na temat budowania własnej kariery – 18,75%,
- podejmowanie prac dorywczych w miejscu związanym bądź niezwiązanym z planami zawodowymi – po 20,0%,
- studiowanie drugiego kierunku – 22,5%,
- podejmowanie staży i praktyk w instytucjach, w których badani chcieliby pracować – 32,5%,
- udzielanie się w organizacjach studenckich (samorząd studencki, koło naukowe) – 53,75%,
- podejmowanie kursów i szkoleń; udział w warsztatach – 58,75%.

Zakończenie

Wolontariusze programu PROJEKTOR korzystają z możliwości wpisania swojej aktywności do dokumentów rekrutacyjnych, jednak wolontariat jest dla nich przestrzenią do sprawdzenia siebie i swoich preferencji w warunkach rzeczywistych oraz nabywania umiejętności przydatnych w przyszłej pracy zawodowej.

Badani studenci-wolontariusze są aktywną grupą. Oprócz wolontariatu podejmują inne działania na rzecz budowania własnej kariery zawodowej. Można powiedzieć, że udział w kursach i szkoleniach, udzielanie się w organizacjach studenckich czy podejmowanie praktyk, staży lub dorywczego zatrudnienia to standardowe aktywności podejmowane przez respondentów.

Komunikacji interpersonalnej, zarządzania czasem, rozwiązywania problemów czy stosowania konkretnych technik w pracy z grupą badani najczęściej uczą się poprzez działania praktyczne. Niniejszy artykuł jest skróconą wersją

pracy magisterskiej pt. *Znaczenie wolontariatu w budowaniu kariery zawodowej studentów – na przykładzie programu PROJEKTOR – wolontariat studencki*. W samej pracy – oprócz wyżej zaprezentowanego wycinka z badań – znajduje się próba scharakteryzowania szerszego kręgu wolontariuszy, ocena ich poczucia sprawczości i podejścia do przyszłości oraz sposobu rozumienia kariery zawodowej.

Artykuł pozwolił wskazać, co dzięki aktywności społecznej zyskują wolontariusze w kontekście budowania własnych karier zawodowych, oraz stanowi drogowskaz dla osób koordynujących pracę wolontariuszy, by mogli lepiej odpowiadać na potrzeby swoich podopiecznych. Jednym z celów niniejszego tekstu było również pokazanie wolontariuszy jako osoby, które dostrzegają problemy społeczne i chcą je rozwiązywać, ale także które w swoim działaniu upatrują możliwości rozwoju osobistego.

Referencje

- CBOS. (2022). *Aktywność Polaków w organizacjach obywatelskich*, https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2022/K_041_22.PDF (19.05.2023).
- Górecki, M. (1999). *Wolontariat*. W: D. Lalak, T. Pilch (red.), *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*. Warszawa: Żak.
- Hanyga-Janczak, P. (2013). *Praca zarobkowa i wolontariat w czasie wolnym studentów studiów stacjonarnych*. Kielce: UJK.
- Kata, G. (2016). *Wolontariat młodzieżowy jako szansa samoaktualizacji*. Lublin: WSEI.
- Kowalska, P. (2023). *Znaczenie wolontariatu w budowaniu kariery zawodowej studentów – na przykładzie programu PROJEKTOR – wolontariat studencki*, niepublikowana praca magisterska. Bydgoszcz: UKW.
- Łobocki, M. (2009). *Metody i techniki badań pedagogicznych*. Kraków: Impuls.
- Łobocki, M. (2010). *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*. Kraków: Impuls.
- Marchel, P., Rzepińska, A. (2014). *Regulaminowe aspekty działalności w programie PROJEKTOR – wolontariat studencki*. W: P. Grzybowski, N. Woderska (red.), *Wolontariat – czas stracony czy bezcenny?* Bydgoszcz: ACW UKW.
- Oficjalna strona internetowa programu PROJEKTOR, <https://www.projektor.org.pl/> (21.05.2023).
- Ogólnopolska Sieć Centrów Wolontariatu, *Kim jest wolontariusz*, <https://wolontariat.org.pl/wolontariusze/kim-jest-wolontariusz/> (16.05.2023).
- Ruszevska, A., Ruszewski, J. (2008). *ABC Wolontariatu. Poradnik*. Suwałki: Pryzmat.
- Sokołowska, E. (2014). *Kariera, praca i sukces zawodowy – czyli rozważania socjologiczno-ekonomiczne na temat sukcesu życiowego*. W: A. Szostkiewicz (red.), *Uczenie się przez całe życie. Rozwój – kariera – partycypacja społeczna*. Toruń: UMK.
- Sowiński, A. (2005). *W poszukiwaniu ideału osobowości wolontariusza*. W: B. Kromolicka (red.), *Wolontariat w obszarze humanistycznych wyzwań opiekuńczych*. Toruń: Akapit.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz. U. z 2003 r., nr 96, poz. 873, ze zm.

Wasilewska-Ostrowska, K. (2012). *Empatia w wolontariacie w pomocy społecznej*. W: A. Kola, K. Wasilewska-Ostrowska (red.), *Wolontariat szansą rozwoju społecznego. Rekomendacje dla pracy socjalnej*. Toruń: Akapit.

Wojnowska, E. (2005). *Wybrane aspekty prawne wolontariatu*. W: B. Kromolicka (red.), *Wolontariat w obszarze humanistycznych wyzwań opiekuńczych*. Toruń: Akapit.

Załużska, M. (1998). *Spoleczne uwarunkowania angażowania się w działalność organizacji pozarządowych*. W: M. Załużska, J. Boczoń (red.), *Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim*. Kraków: Śląsk.